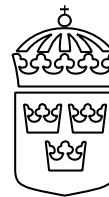

Regeringens proposition 2020/21:67

Undersökningstillstånd

Prop.
2020/21:67

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 17 december 2020

Stefan Löfven

Ibrahim Baylan
(Näringsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller förslag om ändringar i minerallagen (1991:45) med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19 och dess påverkan på gruvnäringen. Ändringarna innebär att giltighetstiden för undersökningstillstånd som var giltiga den 1 juli 2020 och som fortfarande är giltiga den 1 mars 2021 och som inte har förlängts tidigare ska förlängas med ett år. Ändringarna innebär även att giltighetstiden ska förlängas med ett år för undersökningstillstånd som är giltiga den 1 mars 2021 och som tidigare har förlängts genom att det visats att ändamålsenlig undersökning har utförts eller för att tillståndshavaren har godtagbara skäl till att undersökning inte har skett och dessutom gjort sannolikt att området kommer att undersökas under den tid som ansökningen avser. Giltighetstiden ska förlängas med ett år även för tillstånd som är giltiga den 1 mars 2021 och som förlängts genom att det visats att det finns särskilda skäl för förlängning.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2021.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om ändring i minerallagen (1991:45)	4
3	Ärendet och dess beredning	6
4	Bakgrund.....	7
4.1	Spridning av sjukdomen covid-19.....	7
4.2	Minerallagen och mineralförordningen.....	7
5	Förlängd giltighetstid för undersökningstillstånd	8
6	Ikraftträdande.....	13
7	Konsekvenser.....	13
8	Författningskommentar.....	17
Bilaga 1	Sammanfattning av utkastet till lagrådsremiss	20
Bilaga 2	Utkastets lagförslag	21
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	23
Bilaga 4	Lagrådets yttrande	24
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 december 2020	25

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2020/21:67

Regeringens förslag:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i minerallagen (1991:45).

2 Förslag till lag om ändring i minerallagen (1991:45)

Härigenom föreskrivs i fråga om minerallagen (1991:45)

dels att nuvarande 2 kap. 7 a § ska betecknas 2 kap. 7 c §,

dels att den nya 2 kap. 7 c § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 2 kap. 7 a och 7 b §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

7 a §

Trots vad som sägs i 5 § ska undersökningstillstånd som var giltiga den 1 juli 2020 och fortfarande är giltiga den 1 mars 2021 gälla i fyra år från dagen för beslutet.

Första stycket gäller inte undersökningstillstånd som avser olja eller gasformiga kolväten eller som grundas på en ansökan om stenkol och där stenkol uttryckligen anges i tillståndet.

7 b §

Tillstånd som har förlängts enligt 6 § och som är giltiga den 1 mars 2021 ska gälla i ytterligare ett år från den dag då giltighetstiden annars skulle ha löpt ut.

Om ett tillstånd enligt första stycket har förlängts med en tid som understiger tre år ska tillståndet förlängas på ansökan av tillståndshavaren med ytterligare viss tid så att den sammanlagda förlängningen blir högst fyra år. Detta gäller dock endast om förutsättningarna i 6 § är uppfyllda.

Första och andra styckena gäller inte undersökningstillstånd som avser olja eller gasformiga kolväten eller som grundas på en ansökan om stenkol och där stenkol uttryckligen anges i tillståndet.

7 a §

Tillstånd som har förlängts enligt 7 § andra stycket och som är giltiga den 1 juli 2020 ska gälla i ytterligare ett år från den dag då giltighetstiden annars skulle ha löpt ut.

Om ett tillstånd enligt första stycket har förlängts med en tid som understiger fem år kan tillståndet förlängas på ansökan av tillståndshavaren med ytterligare viss tid så att den sammanlagda förlängningen blir högst sex år. Detta gäller dock endast om förutsättningarna i 7 § andra stycket är uppfyllda.

Första och andra styckena gäller inte undersökningstillstånd som avser olja eller gasformiga kolväten eller som grundas på en ansökan om stenkol och där stenkol uttryckligen anges i tillståndet.

7 c §¹

Tillstånd som har förlängts enligt 7 § första stycket och som är giltiga den 1 mars 2021 ska gälla i ytterligare ett år från den dag då giltighetstiden annars skulle ha löpt ut.

Om ett tillstånd enligt första stycket har förlängts med en tid som understiger fyra år ska tillståndet förlängas på ansökan av tillståndshavaren med ytterligare viss tid så att den sammanlagda förlängningen blir högst fem år. Detta gäller dock endast om förutsättningarna i 7 § första stycket är uppfyllda.

Tillstånd som har förlängts enligt 7 § andra stycket och som är giltiga den 1 juli 2020 ska gälla i ytterligare ett år från den dag då giltighetstiden annars skulle ha löpt ut.

Om ett tillstånd enligt tredje stycket har förlängts med en tid som understiger fem år kan tillståndet förlängas på ansökan av tillståndshavaren med ytterligare viss tid så att den sammanlagda förlängningen blir högst sex år. Detta gäller dock endast om förutsättningarna i 7 § andra stycket är uppfyllda.

Första–fjärde styckena gäller inte undersökningstillstånd som avser olja eller gasformiga kolväten eller som grundas på en ansökan om stenkol och där stenkol uttryckligen anges i tillståndet.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2021.

¹ Senaste lydelse av tidigare 2 kap. 7 a § 2020:578.

3 Ärendet och dess beredning

Den 1 juli 2020 trädde ändringar i minerallagen (1991:45) i kraft som innebär att giltighetstiden för undersökningstillstånd som var giltiga vid lagens ikraftträdande och som tidigare hade förlängts genom att det visats att det fanns synnerliga skäl för förlängning förlängdes med ett år. Förlängningen omfattade inte undersökningstillstånd som avser olja eller gasformiga kolväten eller som grundas på en ansökan om stenkol och där stenkol uttryckligen anges i tillståndet. Ändringarna, som behandlas i propositionen Förlängd giltighetstid för undersökningstillstånd (prop. 2019/20:183), gjordes för att motverka allvarliga konsekvenser för prospekteringsbolagen och för gruvbranschen till följd av spridningen av sjukdomen covid-19.

I samband med riksdagsbehandlingen av propositionen tillkännagav riksdagen för regeringen att den senast den 31 oktober 2020 borde återkomma med ett lagförslag som innebär att samtliga undersökningstillstånd som var giltiga den 1 juli 2020 förlängs med ytterligare ett år från den dag då giltighetstiden annars skulle ha löpt ut (bet. 2019/20:NU20 punkt 2, rskr 2019/20:368). Enligt tillkännagivandet ska förslaget inte omfatta undersökningstillstånd som avser olja eller gasformiga kolväten eller som grundas på en ansökan om stenkol och där stenkol uttryckligen anges i tillståndet.

Den 23 oktober 2020 remitterades ett utkast till lagrådsremiss med förslag till ändringar i minerallagen. För att få en aktuell lägesbild av den nuvarande situationen för prospekteringsföretagen och gruvbranschen inhämtades under beredningen av utkastet till lagrådsremiss uppgifter från Sveriges geologiska undersökning (SGU) samt från Bergsstaten (N2020/01480).

En sammanfattning av utkastet till lagrådsremiss finns i *bilaga 1*. Utkastets lagförslag finns i *bilaga 2*. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren finns tillgängliga i Näringsdepartementet (N2020/02537).

I propositionen föreslås ändringar i minerallagen i enlighet med riksdagens tillkännagivande. I och med detta är tillkännagivandet slutbehandlat.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 26 november 2020 att inhämta Lagrådets yttrande över ett lagförslag som överensstämmer med lagförslaget i denna proposition. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 4*. Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

4.1 Spridning av sjukdomen covid-19

På grund av spridningen av sjukdomen covid-19 befinner sig Sverige och omvärlden i en mycket svår situation och måste planera för extraordinära åtgärder. Covid-19 är en allvarlig sjukdom som i de svåraste fallen har en dödlig utgång. Virusets spridning är mycket snabb, och Världshälsoorganisationen (WHO) deklarerade den 11 mars 2020 att spridningen av covid-19 är en pandemi. Den extraordinära situationen har visat att det skyndsamt måste säkerställas att alla adekvata åtgärder kan vidtas. Detta gäller inte bara för att kunna förhindra eller minska spridning utan också för att minska de negativa effekter som en spridning av viruset kan få för viktiga samhällsfunktioner och för människors liv, hälsa och arbete.

4.2 Minerallagen och mineralförordningen

Ändamålet med minerallagen är att reglera formerna och förutsättningarna för undersökning och utvinning av vissa mineralfyndigheter oavsett vem som äger marken. Minerallagen innehåller bestämmelser om undersökning och bearbetning av fyndigheter på egen eller annans mark av vissa särskilt uppräknade ämnen, koncessionsmineral. Med undersökning avses arbete i syfte att påvisa en fyndighet av ett koncessionsmineral och utvärdera fyndighetens sannolika ekonomiska värde och dess beskaffenhet i övrigt, i den mån sådant arbete innebär intrång i markägarens eller annan rättssinnehavares rätt. Med bearbetning avses utvinning och tillgödörande av koncessionsmineral. Undersökning får, med undantag för vissa rättigheter som fastighetsägaren har, utföras endast av den som har undersökningstillstånd och bearbetning endast av den som har bearbetningskoncession.

Bestämmelser om undersökningstillstånd finns i 2 kap. minerallagen. I 2 kap. 5–8 §§ finns bestämmelser om giltighetstid för undersökningstillstånd. Ett undersökningstillstånd gäller i tre år från dagen för beslutet. Giltighetstiden kan sedan förlängas till maximalt 15 år efter ansökan av tillståndshavaren. Förlängning sker först med sammanlagt högst tre år om ändamålsenlig undersökning har utförts inom området, eller om tillståndshavaren har godtagbara skäl till att undersökning inte har skett och dessutom gör sannolikt att området kommer att undersökas inom den tid som ansökan avser. Därefter kan förlängning ske med sammanlagt högst fyra år om det finns särskilda skäl och sedan med ytterligare sammanlagt högst fem år om det finns synnerliga skäl.

Undersökningsarbete får endast utföras i enlighet med en gällande arbetsplan som ska upprättas av tillståndshavaren (3 kap. 5 § minerallagen). Arbetsplanen ska bl.a. innehålla en redogörelse för det undersökningsarbete som planeras och en tidplan för arbetet. Arbetsplanen ska delges ägaren till fastigheten där undersökningsarbetet ska bedrivas och innehavare av särskild rätt som berörs. Invändningar mot arbetsplanen ska framställas skriftligt till tillståndshavaren.

När ett undersökningstillstånd eller en bearbetningskoncession har upphört, gäller, om det inte finns särskilda skäl, en karenstid på ett år från det att tillståndet eller koncessionen upphörde att gälla till dess en ny ansökan om undersökningstillstånd beträffande mark inom samma område kan prövas (2 kap. 9 § minerallagen).

En ansökan om förlängning av undersökningstillstånd ska för att kunna tas upp till prövning ha kommit in under tillståndets giltighetstid. Om tillståndshavaren har ansökt om förlängning inom den angivna tiden eller om tillståndshavaren inom samma tid har ansökt om bearbetningskoncession, gäller tillståndet till dess ansökningen har prövats slutligt.

Ansökan om förlängning av undersökningstillstånd ges in till bergmästaren. Närmare föreskrifter om vad ansökan ska innehålla finns i mineralförordningen (1992:285). I mineralförordningen finns även föreskrifter om avgifter för ansökan och för undersökningstillstånd samt om underrättelse om beslut.

5 Förlängd giltighetstid för undersökningstillstånd

Regeringens förslag: Det ska införas nya bestämmelser i minerallagen om att gällande undersökningstillstånd ska förlängas med ett år.

Bestämmelserna innebär att undersökningstillstånd som var giltiga den 1 juli 2020 och fortfarande är giltiga den 1 mars 2021 och som inte har förlängts tidigare ska gälla i fyra år från dagen för beslutet.

Tillstånd som är giltiga den 1 mars 2021 och som har förlängts genom att det visats att ändamålsenlig undersökning har utförts eller att tillståndshavaren har godtagbara skäl till att undersökning inte har skett och dessutom gjort sannolikt att området kommer att undersökas under den tid som ansökningen avser ska gälla i ytterligare ett år från den dag då giltighetstiden annars skulle ha löpt ut. Detsamma ska gälla tillstånd som har förlängts genom att det visats att det finns särskilda skäl för förlängning och som är giltiga den 1 mars 2021. För dessa tillstånd ska även gälla att i de fall förlängning har skett med en tid som understiger den sammanlagda giltighetstiden om tre eller fyra år kan tillståndet på ansökan av tillståndshavaren förlängas med ytterligare viss tid så att den sammanlagda förlängningen i stället blir högst fyra eller fem år beroende på vilken bestämmelse som ligger till grund för ansökan om förlängning. Detta gäller endast om förutsättningarna för förlängning är uppfyllda.

Bestämmelserna ska inte gälla undersökningstillstånd som avser olja eller gasformiga kolväten eller som grundas på en ansökan om stenkol och där stenkol uttryckligen anges i tillståndet.

Utkastets förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker eller har ingenting att invända mot utkastets förslag.

Bergsstaten anför att det i fråga om de föreslagna bestämmelserna som rör undersökningstillstånd som har förlängts bör tydliggöras att förlängningen ska ha skett före den 1 mars 2021 för att omfattas av de föreslagna bestämmelserna och att dessa bestämmelser inte är tillämpliga på undersökningstillstånd som förlängs efter den 1 mars 2021. *Bergsstaten* efterfrågar vidare ett förtydligande av hur de föreslagna bestämmelserna förhåller sig till 2 kap. 8 § minerallagen, enligt vilken ett undersökningstillstånd vars ursprungliga giltighetstid löper ut före den 1 mars 2021 ändå kan vara giltigt detta datum på grund av att tillståndshavaren överklagat bergmästarens beslut om avslag på ansökan om förlängning, eller på grund av att tillståndshavaren ansökt om bearbetningskoncession.

Svemín anser att de föreslagna ändringarna även bör omfatta undersökningstillstånd som har beviljats efter den 1 juli 2020 eftersom det osäkra läget för prospekteringsföretagen även gäller för sådana undersökningstillstånd och det vore en omotiverad begränsning att utesluta dessa tillstånd.

Sametinget avstyrker förslaget och anger att tillståndshavare redan i dag har möjlighet att förlänga sina undersökningstillstånd med sammanlagt 15 år. Utdragna processer medför stor osäkerhet för rättighetshavare och sakägare och riskerar att påverka dessa negativt. Rättighetshavare och sakägare ska inte riskera att drabbas ekonomiskt på grund av covid-19 genom att undersökningstillstånd förlängs och påverkar framtida användning av den berörda marken. Hänsyn borde inte bara tas till att tillståndshavaren ska påverkas så lite som möjligt av pandemin utan detta borde även gälla övriga berörda.

Svenska Samernas Riksförbund (SSR) stödjer inte förslaget och påtalar att genomförande av undersökningsarbeten till största del sker inom renskötselområden och berör samebyarnas renskötselrätt och därmed deras egendomsrätt samt att undersökningstillstånd är en sådan fråga där samebyarnas intresse måste tillmätas särskild vikt. SSR delar inte bedömningen att de föreslagna ändringarna inte kommer att medföra några större olägenheter eller störningar. SSR anser att lagändringar som påverkar civila rättigheter måste ske rättssäkert och med noggranna överväganden samt att de föreslagna ändringarna inte kan motiveras med att covid-19 påverkar investeringsviljan hos branschen. SSR menar att regeringen kan göra andra riktade insatser gentemot de drabbade branscherna. SSR påtalar även att det är önskvärt att förslag om lagändringar ges skäligen tid för remittering.

Länsstyrelsen i Skåne län tillstyrker de föreslagna lagändringarna under förutsättning att förlängningen begränsas till att gälla endast sådana undersökningstillstånd där arbetet bedrivits i maximalt tre år så att tillstånden i dessa fall får en sammanlagd giltighetstid om maximalt fyra år. Detta för att inte under längre tid än nödvändigt skapa en osäkerhet för kommuner och fastighetsägare, belasta fastigheter med eventuella framtida intrång samt orsaka längre tids psykisk oro hos närboende.

Länsstyrelsen i Jämtlands län instämmer i de faktiska förhållandena som beskrivs i utkastet och anför att prospektörer har varit i kontakt med länsstyrelsen för att flytta fram anmälda prospekteringsarbeten för att personal boende utomlands utanför EU inte har haft möjlighet att resa till Sverige på grund av coronarestriktioner.

Skälen för regeringens förslag: Spridningen av sjukdomen covid-19 riskerar att slå hårt mot prospekteringsbolagen. Dessa bolag är ofta små och specialiserade på just prospektering efter potentiellt utvinningsbara mineralfyndigheter. De saknar därför intäkter från egen gruvproduktion och är beroende av externt kapital för att kunna fortsätta sin verksamhet. På grund av den rådande situationen är investeringsklimatet osäkert och prospekteringsbolagen riskerar att påverkas mycket negativt av detta, vilket i sin tur gör framtiden oviss för den svenska gruvbranschen. Gruvbolagen är i sin tur beroende av prospektering för att kunna ha framförhållning i sin verksamhet och försäkra sig om att det finns framtida malmreserver.

Prospektering är kostsamt och tar tid. Undersökningsarbetet i fält föregås av tidskrävande förberedelser och själva undersökningarna behöver ofta utföras med hänsyn till säsongsbetingade faktorer t.ex. naturskydd och hänsyn till rennärings. Detta gör att den tid som prospekteringsföretagen faktiskt kan utföra undersökningsarbete ofta är betydligt mer begränsad än vad tillståndets giltighetstid anger.

De reserestriktioner och rekommendationer som införts har även förhindrat och försvårat för bolag att genomföra de undersökningar som har planerats och fastställts i arbetsplan. I vissa fall hindras inhyrd personal från andra länder att lämna sina hemländer för att arbeta i Sverige. Därtill är gruvnäringen en cyklisk bransch som påverkas mycket av rådande konjunktur och där metallpriserna även påverkar viljan att investera i prospekteringsbolag.

Ökad belastning hos länsstyrelser och Bergsstaten vid sjukfrånvaro kan påverka handläggningstiderna för ansökningar om tillstånd för t.ex. provbrytning och fastställande av arbetsplaner, vilket i sin tur försämrar bolagens förutsättningar att utföra undersökningsarbete innan tillståndstiden löper ut.

Spridningen av sjukdomen covid-19 innebär att det föreligger extraordinära förhållanden som beror på omständigheter utom bolagens kontroll. Det är angeläget att åtgärder vidtas för att motverka allvarliga konsekvenser för prospekteringsbolagen och för gruvbranschen.

Möjligheten till förlängning av undersökningstillstånd är uppdelad i tre steg enligt vilka förlängning kan sökas med först sammanlagt högst tre år, därefter sammanlagt högst fyra år och slutligen sammanlagt högst fem år. Hittills har åtgärder vidtagits genom införandet av en ny bestämmelse i minerallagen den 1 juli 2020 (se prop. 2019/20:183). Bestämmelsen innebär att giltighetstiden för undersökningstillstånd som har förlängts genom att det visats synnerliga skäl för förlängning har förlängts med ett år. I de fall dessa tillstånd har förlängts med en tid som understiger den sammanlagda giltighetstiden om fem år kan tillståndet, på ansökan av tillståndshavaren och om förutsättningarna för förlängning är uppfyllda, förlängas med ytterligare viss tid så att den sammanlagda förlängningen i stället blir högst sex år.

Pandemin har nu pågått under flera månaders tid och det är troligt att den kommer att fortsätta att påverka gruvbranschen under lång tid framöver. Enligt uppgifter från SGU har prospekteringsbolagen generellt påverkats negativt under den pågående pandemin. Svårigheterna med att bedriva prospekteringsarbete har drabbat samtliga tillståndshavare oavsett i vilket skede i undersökningsarbetet tillståndshavaren befinner sig i. Även

om restriktionerna lättat något från några länder finns det fortfarande restriktioner kvar för vissa viktiga länder. Det är dessutom för sent att under innevarande år utföra många av de säsonsberoende undersökningsmomenten. Detta innebär i många fall att ett helt år har gått förlorat för prospekteringsbolagen.

Även om en tillståndshavare har ett antal år kvar innan den maximala sammanlagda giltighetstiden om 15 år har uppnåtts så innebär de rådande förhållandena att tid då undersökningsarbete skulle ha kunnat utföras har gått förlorad.

Regeringen gjorde i prop. 2019/20:183 bedömningen att det finns goda möjligheter att få giltighetstiden förlängd redan till följd av spridningen av sjukdomen covid-19 för de bolag som behöver ansöka om förlängning enligt de två första stegen. Det måste dock beaktas att en ansökan om förlängning är förenad med arbete för tillståndshavaren och i mineralförordningen ställs krav på vad en ansökan om förlängning ska innehålla. Om ansökan avslås kan det innebära ytterligare arbete för tillståndshavaren i form av ett överklagande. Detta innebär att den som vill ansöka om förlängning även måste ha resurser för att kunna göra det, vilket riskerar att slå hårt mot prospekteringsbolagen under de rådande förhållandena.

Det finns mot den beskrivna bakgrunden skäl att införa ytterligare åtgärder för att motverka allvarliga konsekvenser för prospekteringsbolagen och för gruvbranschen.

De ändringar i minerallagen som nu föreslås innebär att giltighetstiden för undersökningstillstånd som befinner sig i de tidigare stegen i tillståndprocessen och var giltiga den 1 juli 2020 och fortfarande är giltiga vid ikraftträdandet förlängs. På motsvarande sätt som för de tillstånd som förlängdes den 1 juli 2020 bör det även införas bestämmelser som reglerar giltighetstiden i det fall tillståndet redan har förlängts enligt 2 kap. 6 § med tid som understiger tre år och enligt 2 kap. 7 § första stycket med tid som understiger fyra år. I dessa fall ska tillståndet, på ansökan av tillståndshavaren och om förutsättningarna för förlängning är uppfyllda, förlängas med ytterligare viss tid så att den sammanlagda förlängningen i stället blir högst fyra eller fem år beroende på enligt vilken bestämmelse som förlängning söks. Regeringen anser, till skillnad från Svemin, att lagändringarna endast bör omfatta sådana tillstånd som var giltiga den 1 juli 2020. När det gäller undersökningstillstånd som har beviljats därefter så har detta skett under den pågående pandemin. Tillståndshavaren måste i samband med ansökan ha tagit med de rådande förhållandena i beräkningen och då gjort bedömningen att det funnits förutsättningar för att genomföra undersökningsarbete. Ett undersökningstillstånd får dessutom inte beviljas den som uppenbarligen saknar möjlighet eller avsikt att få tillstånd en ändamålsenlig undersökning (2 kap. 2 § andra stycket minerallagen), vilket innebär att även bergmästaren vid prövningen av ansökan funnit att sökanden har möjlighet och avsikt att få tillstånd ändamålsenlig undersökning under de rådande förhållandena.

Tillstånd som den 1 mars 2021 är giltiga på grund av att det finns en ansökan om förlängning eller en ansökan om bearbetningskoncession som inte har prövats slutligt omfattas av de föreslagna bestämmelserna. I fråga om tillstånd där det den 1 mars 2021 finns en pågående ansökan om förlängning enligt det första steget (dvs. enligt 2 kap. 6 § minerallagen)

gäller den föreslagna bestämmelsen om att ett undersökningstillstånd ska gälla i fyra år från dagen för beslutet. För tillstånd som den 1 mars 2021 redan har beviljats förlängning enligt 2 kap. 6 § eller 2 kap. 7 § första stycket gäller istället de föreslagna bestämmelserna om att giltighetstiden förlängs med ett år från den dag då giltighetstiden annars skulle ha löpt ut. Mot bakgrund av att svårigheterna med att bedriva prospekteringsarbete har drabbat samtliga tillståndshavare oavsett i vilket skede i undersökningsarbetet de befinner sig i anser regeringen, till skillnad från Länsstyrelsen i Skåne län, att lagändringarna ska omfatta samtliga undersökningstillstånd som var giltiga den 1 juli 2020, men inte omfattades av lagändringarna som trädde i kraft då, och som fortfarande är giltiga den 1 mars 2021.

SSR påpekar att en förlängning av giltighetstiden berör samebyarnas egendomsrättigheter utifrån att de är innehavare av renskötselrätt inom områdena och anser att frågan om undersökningstillstånd är en sådan fråga där samebyarnas intresse och rättigheter måste tillmätas särskild vikt. SSR anser vidare att instiftandet av en ny lag, särskilt när det gäller civila rättigheter måste ske rättssäkert och med noggranna överväganden och menar att de föreslagna ändringarna inte kan motiveras med att covid-19 påverkar investeringsviljan hos branschen.

I fråga om det intrång och de olägenheter som en förlängning av giltighetstiden skulle kunna innebära för markägare och andra rättighetshavare bedömer SGU att en förlängning inte skulle medföra fler åtgärder annat än undantagsvis. Detta eftersom det skulle vara fråga om samma åtgärder som skulle utförts under normala förhållanden nu i stället utförs vid en senare tidpunkt. Antalet arbetsdagar i fält bedöms därmed inte bli fler till följd av förlängningen. Den föreslagna förlängningen gäller dessutom endast undersökningstillståndet som sådant och inte arbetsplaner eller övriga tillstånd som är kopplade till undersökningsverksamhet. Enligt 3 kap. 5 § minerallagen ska en arbetsplan bl.a. innehålla en redogörelse för det undersökningsarbete som planeras och en tidsplan för arbetet samt en bedömning av i vilken utsträckning arbetet kan antas påverka allmänna intressen och enskild rätt. Möjligheten för markägare och innehavare av särskild rätt att komma med invändningar mot arbetsplaner påverkas inte av de föreslagna ändringarna.

Ett undersökningstillstånd enligt befintlig reglering gäller i sammanlagt högst 15 år. Efter att giltighetstiden för ett undersökningstillstånd har löpt ut gäller en karenstid om ett år innan en ansökan om undersökningstillstånd beträffande mark inom samma område kan prövas. Prospektering tar tid och det är inte möjligt att på förhand avgöra hur lång tid eller hur mycket arbete som krävs för att kunna gå vidare och ansöka om bearbetningskoncession. Regeringen anser därmed, till skillnad från Sametinget och SSR, att det är av vikt att prospekteringsbolagen med hänsyn till den osäkerhet som råder i branschen och de svårigheter med att utföra arbete i fält som nu föreligger, ska få ytterligare ett år till sitt förfogande för att genomföra undersökningsarbete. Andra insatser kan inte ersätta en sådan förlängning av tillståndet.

Eftersom undersökningstillstånd är tidsbegränsade och det krävs att prospektörerna har resurser för att kunna ansöka om förlängd giltighetstid är det angeläget att de föreslagna lagändringarna träder i kraft redan den 1 mars 2021. Mot bakgrund av detta och då den förlängda giltighetstiden

inte bedöms leda till fler arbetsdagar i fält bedömer regeringen, till skillnad från SSR, att den korta remisstiden är motiverad i detta fall.

I den sakpolitiska överenskommelse som i januari 2019 slöts mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna (det s.k. januariavtalet) anges att prospektering och nyexploatering av kol, olja och fossilgas ska förbjudas på motsvarande sätt som gjorts med uran och att regelverket för när utvinning av mineral får ske från alunskiffer ska skärpas. I Regeringskansliet pågår arbete med att ta fram förslag om att införa ett sådant förbud. Mot den bakgrunden bör de nya bestämmelserna om förlängd giltighetstid inte gälla undersökningstillstånd som gäller olja eller gasformiga kolväten eller som grundar sig på en ansökan om stenkol och där stenkol uttryckligen angetts i tillståndet.

6 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 mars 2021.

Utkastets förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Svemin* anser att lagändringarna bör träda i kraft tidigare än den 1 mars 2021, om möjligt redan den 1 januari 2021.

Skälen för regeringens förslag: Med anledning av den pågående smittspridningen bör det säkerställas att adekvata åtgärder kan vidtas för att förebygga och minska negativa effekter på viktiga samhällsfunktioner och människors liv, hälsa och arbete. De nu föreslagna ändringarna är avsedda att komplettera tidigare ändringar i minerallagen som motiverats av smittspridningen. Det är alltså viktigt att de förlängda giltighetstiderna kan börja gälla så snart som möjligt. Lagändringarna bör därför träda i kraft den 1 mars 2021.

7 Konsekvenser

I utkastet till lagrådsremiss föreslås ytterligare ändringar med anledning av de svårigheter som spridningen av sjukdomen covid-19 innebär för prospekteringsföretagen att utföra undersökningsarbeten inom den lagstadgade tiden. Förslaget innebär att samtliga tillstånd som var giltiga den 1 juli 2020 men som inte omfattades av ändringen i minerallagen som trädde i kraft då och som fortfarande är giltiga ska gälla i ytterligare ett år från den dag då giltighetstiden annars skulle ha löpt ut. Förslaget ska möjliggöra att samtliga undersökningar ska kunna slutföras så att betydande ekonomiska investeringar inte riskerar att gå förlorade.

Vid årsskiftet 2019/20 fanns det 586 gällande undersökningstillstånd. Motsvarande siffra för årsskiftet 2018/19 var 623. Sett över en tioårsperiod

har antalet undersökningstillstånd halverats. Enligt uppgifter från Bergsstaten fanns det 552 gällande undersökningstillstånd den 7 september 2020. Av dessa beräknas ca 458 undersökningstillstånd omfattas av förslaget.

Prospektering innebär tillfällig tillgång till mark, och undersökningstillstånd är alltid tidsbegränsade. Prospekteringen är mycket resurskrävande och innehåller flera olika moment. Förstudier av befintligt kartmaterial och t.ex. borrkärnor behöver ske innan arbete i fält påbörjas. Tiden på året är också avgörande. Olika fältmoment behöver utföras under olika delar av året för att orsaka minsta möjliga skada på natur och djurliv och undvika störningar för rennäringen. Planerat arbete som inte kan utföras på grund av smittspridningen kan därför behöva skjutas upp till nästa säsong kommande år. För fältarbete krävs tekniskt avancerad mätutrustning och rätt kompetens. Av kostnadsskäl utförs inte fler arbetsdagar i fält än nödvändigt. De metoder som används vid prospektering ger typiskt sett inte några bestående eller påtagliga spår i omgivningen.

Enligt SGU är följderna av införda restriktioner för bl.a. resor som sjukdomen covid-19 har fört med sig negativa för prospekteringsbolagen generellt, samt i förlängningen även för befintliga gruvbolag. Detta sammanfaller ogynnsamt med en period med låg prospekteringsaktivitet och låg tillgång till riskkapital redan innan pandemin.

Prospekteringsbolagen i Sverige är av varierande storlek, men juniora och mellanstora bolag dominerar. Det förekommer även enmansföretag och enstaka större bolag. I dagsläget finns ett hundratal aktiva bolag och branschen investerar typiskt mellan en halv och en miljard kronor årligen. Samtliga företag som bedriver prospektering är drabbade av restriktionerna och den minskade tillgången till finansiering av branschen som pandemin medfört. Enligt SGU har de juniora och mellanstora bolagen dock påverkats i störst omfattning. Dessa är helt beroende av tillgång till internationella experter inom exempelvis malmgeologi eller mätmetoder och behöver i större grad hyra in expertis. Denna typ av experter med erforderlig kompetens är inte tillgänglig i Sverige, eller är redan engagerade av andra större företag. Visst prospekteringsarbete som utförs kan inte genomföras utan platsspecifikt fältarbete genom att fysiskt besöka och utföra arbeten.

De föreslagna ändringarna minskar de negativa konsekvenserna av reserestriktioner och rekommendationer som har införts för att minska smittspridningen av sjukdomen covid-19. Förslaget innebär att de bolag som bedriver undersökningsverksamhet får en utökad möjlighet att slutföra de undersökningar som krävs för att upprätta ansökan om bearbetningskoncession.

Enligt uppgifter från SGU innebär effekterna som sjukdomen covid-19 medfört att företagen inte har klarat av att utföra fältundersökningar alls eller endast i begränsad omfattning. Även om restriktionerna lättat något från några länder finns det fortfarande restriktioner kvar för vissa viktiga länder (t.ex. Australien). Även om det skulle vara teoretiskt möjligt att utföra fältarbete, är det nu för sent att under innevarande år utföra många av de säsongsberoende undersökningsmomenten. Följden blir i många fall att ett helt år gått förlorat. SGU bedömer vidare att det finns en risk att även 2021 blir ett problematiskt år till följd av sjukdomen covid-19.

De som berörs av förslaget är de prospekteringsbolag som har tillstånd som var giltiga den 1 juli 2020 men som inte omfattades av ändringen i minerallagen som trädde i kraft då och vars tillstånd fortfarande är giltiga den 1 mars 2021. Även markägare och innehavare av särskild rätt berörs genom att tiden för undersökning utsträcks. Dock bedöms prospekteringsarbeten i de flesta fall inte medföra någon störning av betydelse. Som har redogjorts för ovan ger de metoder som används vid prospektering typiskt sett inte några bestående eller påtagliga spår i omgivningen och olika fältmoment behöver utföras under olika delar av året för att orsaka minsta möjliga skada på natur och djurliv och undvika störningar för rennäringen. Enligt SGU:s bedömning är det fråga om samma åtgärder som skulle ha utförts under normala förhållanden som nu utförs vid en senare tidpunkt. Det sammanlagda antalet arbetsdagar som arbeten faktiskt utförs på en fastighet bedöms därmed inte bli fler genom förslaget.

Förslaget ger ingen ekonomisk kompensation för eventuella extra kostnader som uteblivna planerade undersökningsarbeten kan ha medfört. Förslaget beräknas medföra en begränsad administrativ börda. Eventuella ökade kostnader med anledning av förslaget får tas inom Bergsstatens befintliga anslagsram.

Om varje företag skulle ansöka om förlängd giltighetstid leder detta enligt SGU:s bedömning till en tidsödande administration inte bara för företagen, utan det skulle också medföra en orimlig arbetsbelastning för Bergsstaten med förlängda ledtider för de flesta typer av ärenden, dvs. även nya undersökningstillstånd. Vidare anger SGU att antalet överklaganden vid ett sådant förfarande sannolikt kan förväntas öka, vilket ytterligare bidrar till förlängda ledtider. Detta är extra illa eftersom tiden från start av undersökning till en eventuell gruvstart redan i dag är väldigt lång. Risker är därför betydande att företag upphör med prospektering i Sverige. I Europeiska kommissionens meddelande (COM(2019) 640 final) anges att en säker tillgång till råvaror är en strategisk säkerhetsfråga för EU:s ambition att genomföra den gröna given. I kommissionens meddelande om den nya industristrategin för EU (COM(2020) 102 final) varnas för att EU:s omställning till klimatneutralitet kan leda till att dagens beroende av fossila bränslen ersätts av ett beroende av råvaror som till stor del hämtas från länder utanför EU i en allt hårdare konkurrens. Förlängda ledtider och minskad aktivitet inom mineralprospekteringen kan bidra till att det blir svårare att uppnå syftet inom ramen för den gröna given.

Att inte beakta rådande situation för prospekteringsbolagen riskerar att minska Sveriges attraktivitet för investeringar i prospektering och som attraktiv gruvnation. Sverige anses spela en betydande roll för den EU-inhemska malmproduktionen. Ett hållbart nyttjande av Sveriges mineraltillgångar är av stor betydelse för Sverige. Gruvnäringen är vidare mycket betydelsefull för Sverige och Sveriges varuexport. Av Sveriges export av varor utgör mineralvaror 10,4 procent. Vid årsskiftet 2019/20 fanns det 12 aktiva gruvor i Sverige. Samtliga var metallgruvor. Sverige är EU:s största järnmalmproducent med ca 93 procent av EU:s totala produktion. Sverige har under mycket lång tid byggt upp industriella värdekedjor runt de malmer som bryts i landet. Den malm som bryts har därmed stor betydelse, inte bara som insatsvara, utan för Sveriges möjligheter att utveckla och bibehålla sin ledande position inom tillverkning av gruvteknikutrustning, miljöteknik såväl som produkter tillverkade av exempelvis specialstål. De

befintliga gruvbolagen är helt beroende av prospektering för att kunna ha framförhållning i sin verksamhet och försäkra sig om att det finns framtida malmreserver. Att finna nya malmreserver genom prospektering är därmed av stor ekonomisk betydelse för Sverige.

De juniora företag som utför prospektering är inte sällan specialiserade på att hitta och undersöka innovationskritiska metaller och mineral, råvaror som förekommer i svensk berggrund men som i dag inte bryts. Detta beror på att efterfrågan kommit först under senare år och kompetensen har därefter byggts upp successivt. Processen från prospektering till konstaterad brytvärd fyndighet är också tids- och resurskrävande. Detta innebär att endast ett fåtal projekt har kommit så långt att ansökan om bearbetningskoncession är aktuell. Gruvföretagen har i regel inte själva satsat på prospektering efter och produktion av innovationskritiska metaller och mineral, och de juniora prospekteringsföretagen behövs därför för att lokalisera just de fyndigheterna. Ibland har de små och medelstora prospekteringsföretagen för avsikt att själva bryta fyndigheterna, dvs. bli ett gruvföretag, men ofta består affärsidén i att ta ett projekt till bearbetningskoncession och därefter sälja till ett befintligt gruvföretag.

Innovationskritiska metaller och mineral är viktiga eftersom de är nödvändiga och avgörande för att vi ska klara av klimatomställningen till ett koldioxidneutralt samhälle, bland annat för energiomställningen som kräver tillgång till metaller. Det gäller såväl sållsynta jordartsmetaller som behövs för etablering av vindkraftverk och elbilar, eller s.k. batterimetaller såsom kobolt, nickel eller litium. Även efterfrågan på järn och koppar kommer att öka till följd av omställningen till ett fossilfritt samhälle.

Återvinning och nyttjande av metaller i exempelvis gruvavfall kan och måste utvecklas, men det i kombination med produktionen från befintliga gruvor i världen räcker inte för att möta behoven. De volymer som behövs är med andra ord betydligt större än de som hittills brutits och just nu bryts. Därför behövs nyproduktion av metallråvara. Samtidigt, och för att minska beroendet av råvaror utifrån belastningen på miljön, behöver det underliggande problemet med en snabbt ökande global resursefterfrågan hanteras genom minskad förbrukning och ökad återanvändning av material innan de återvinns. Detta har EU-kommissionen nyligen påpekat i samband med publicerandet av den s.k. kritiska listan där antalet kritiska råvaror ökat stadigt, trots EU:s råmaterialstrategi.

I den batteristrategi (COM(2018) 293 final ANNEX 2) som lanserades av kommissionen under 2018 nämndes Sverige som ett av de länder som har potential att utvinna batterimetaller såsom kobolt, litium och naturlig grafit. Som anges ovan har kommissionen vidare identifierat tillgång till råvaror som en strategisk säkerhetsfråga för att kunna nå uppsatta mål inom EU:s gröna giv (COM(2019) 640 final). Även inom EU:s nya industristrategi omnämns vikten av trygg försörjning av råvaror för viktiga marknader och värdekedjor som exempelvis batterier, e-mobilitet, och förnybar energi. Den 3 september meddelade kommissionen en handlingsplan för kritiska råvaror (COM(2020) 474 final) som ytterligare belyser behovet av kritiska råvaror och vikten att diversifiera råvaruförsörjning där även ökad inhemsk produktion anses vara en viktig del. Brister i råvaruförsörjningen är ett konstaterat hot mot modernisering av EU:s industri och därmed ett mycket stort antal arbetstillfällen. Den pågående

pandemin har vidare visat att en egen produktion är det bästa sättet att ge ökad försörjningstrygghet. Därför är det av intresse för Sverige att öka förmågan till egen inhemsk metallproduktion. Med de föreslagna ändringarna reduceras risken av kapitalförstöring i form av att undersökningstillstånd förfaller till följd av uteblivna möjligheter att bedriva undersökning inom utsatt tid. Förslaget möjliggör fortsatt prospektering av de metaller som kommer att krävas för klimatomställningen samtidigt som möjlighet för framtida utvinning och förädling av dessa metaller inte redan på ett tidigt stadium förhindras.

Eftersom de föreslagna ändringarna inte omfattar undersökningstillstånd som gäller stenkol, olja eller gasformiga kolväten påverkas inte det pågående arbetet i Regeringskansliet med ett förbud mot prospektering och nyexploatering av kol, olja och fossilgas.

8 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändringar i minerallagen (1991:45)

7 a § Trots vad som sägs i 5 § ska undersökningstillstånd som var giltiga den 1 juli 2020 och fortfarande är giltiga den 1 mars 2021 gälla i fyra år från dagen för beslutet.

Första stycket gäller inte undersökningstillstånd som avser olja eller gasformiga kolväten eller som grundas på en ansökan om stenkol och där stenkol uttryckligen anges i tillståndet.

Paragrafen, som är ny, innebär att undersökningstillstånd som var giltiga den 1 juli 2020 och fortfarande är giltiga vid lagens ikraftträdande förlängs med ett år. Enligt *första stycket* ska undersökningstillstånd som var giltiga den 1 juli 2020 och fortfarande är giltiga den 1 mars 2021 gälla i fyra år. Ändringen innebär att de undersökningstillstånd som omfattas av bestämmelsen kommer att kunna ha en maximal sammanlagd giltighetstid om 16 år i stället för 15 år om förlängning enligt 6 och 7 §§ söks. Bestämmelsen gäller även undersökningstillstånd där det finns en pågående prövning av en ansökan om förlängning hos bergmästaren. Om en ansökan om förlängning har kommit in under tillståndets giltighetstid eller tillståndshavaren inom samma tid har ansökt om bearbetningskoncession gäller tillståndet till dess ansökningen har prövats slutligt (2 kap. 8 § minerallagen).

Av *andra stycket* framgår att undersökningstillstånd som gäller stenkol, olja eller gasformiga kolväten inte omfattas av bestämmelsen. I fråga om stenkol gäller det endast sådana tillstånd som grundas på en ansökan avseende stenkol och där stenkol uttryckligen har angetts i tillståndet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.

7 b § Tillstånd som har förlängts enligt 6 § och som är giltiga den 1 mars 2021 ska gälla i ytterligare ett år från den dag då giltighetstiden annars skulle ha löpt ut.

Om ett tillstånd enligt första stycket har förlängts med en tid som understiger tre år ska tillståndet förlängas på ansökan av tillståndshavaren med ytterligare viss tid så att den sammanlagda förlängningen blir högst fyra år. Detta gäller dock endast om förutsättningarna i 6 § är uppfyllda.

Första och andra styckena gäller inte undersökningstillstånd som avser olja eller gasformiga kolväten eller som grundas på en ansökan om stenkol och där stenkol uttryckligen anges i tillståndet.

Paragrafen, som är ny, reglerar giltighetstiden för undersökningstillstånd som förlängts enligt 6 § och som är giltiga vid lagens ikraftträdande. Enligt *första stycket* ska undersökningstillstånd som redan har förlängts enligt 6 § och är giltiga den 1 mars 2021 förlängas med ytterligare ett år från den dag då giltighetstiden annars skulle ha löpt ut. Bestämmelsen gäller även undersökningstillstånd som har förlängts enligt 6 § med en tid som understiger tre år och där det den 1 mars 2021 finns en pågående ansökan om ytterligare förlängning.

I *andra stycket* regleras giltighetstiden för tillstånd enligt första stycket som förlängts enligt 6 § med en tid som understiger den maximala sammanlagda tiden om tre år. I dessa fall ska giltighetstiden, om förutsättningarna för förlängning är uppfyllda, på ansökan av tillståndshavaren förlängas med ytterligare viss tid så att förlängningen enligt första och andra styckena blir sammanlagt högst fyra år.

Ändringarna innebär att de undersökningstillstånd som omfattas av paragrafen kommer att kunna ha en maximal sammanlagd giltighetstid om 16 år i stället för 15 år om förlängning söks även enligt 7 §.

Av *tredje stycket* framgår att undersökningstillstånd som gäller stenkol, olja eller gasformiga kolväten inte omfattas av bestämmelsen. I fråga om stenkol gäller det endast sådana tillstånd som grundas på en ansökan avseende stenkol och där stenkol uttryckligen har angetts i tillståndet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.

7 c § *Tillstånd som har förlängts enligt 7 § första stycket och som är giltiga den 1 mars 2021 ska gälla i ytterligare ett år från den dag då giltighetstiden annars skulle ha löpt ut.*

Om ett tillstånd enligt första stycket har förlängts med en tid som understiger fyra år ska tillståndet förlängas på ansökan av tillståndshavaren med ytterligare viss tid så att den sammanlagda förlängningen blir högst fem år. Detta gäller dock endast om förutsättningarna i 7 § första stycket är uppfyllda.

Tillstånd som har förlängts enligt 7 § andra stycket och som är giltiga den 1 juli 2020 ska gälla i ytterligare ett år från den dag då giltighetstiden annars skulle ha löpt ut.

Om ett tillstånd enligt tredje stycket har förlängts med en tid som understiger fem år kan tillståndet förlängas på ansökan av tillståndshavaren med ytterligare viss tid så att den sammanlagda förlängningen blir högst sex år. Detta gäller dock endast om förutsättningarna i 7 § andra stycket är uppfyllda.

Första–fjärde styckena gäller inte undersökningstillstånd som avser olja eller gasformiga kolväten eller som grundas på en ansökan som avser stenkol och där stenkol uttryckligen anges i tillståndet.

Paragrafen reglerar giltighetstiden för undersökningstillstånd som förlängts enligt 7 §. Enligt *första stycket*, som är nytt, ska undersökningstillstånd som redan har förlängts enligt 7 § första stycket och som är giltiga den 1 mars 2021 förlängas med ytterligare ett år från den dag då giltighetstiden annars skulle ha löpt ut. Bestämmelsen gäller även undersökningstillstånd som har förlängts enligt 7 § första stycket med en tid som understiger fyra år och där det den 1 mars 2021 finns en pågående ansökan om ytterligare förlängning. Om en ansökan om förlängning har kommit in under tillståndets giltighetstid eller tillståndshavaren inom samma tid har ansökt om bearbetningskoncession gäller tillståndet till dess ansökningen har prövats slutligt (2 kap. 8 §).

I ett nytt *andra stycke* regleras giltighetstiden för tillstånd enligt första stycket som tidigare förlängts enligt 7 § första stycket med en tid som understiger den maximala sammanlagda tiden om fyra år. I dessa fall ska giltighetstiden, om förutsättningarna för förlängning är uppfyllda, på ansökan av tillståndshavaren förlängas med ytterligare viss tid så att den sammanlagda förlängningen enligt första och andra styckena blir högst fem år.

Ändringarna innebär att de undersökningstillstånd som omfattas av paragrafen kommer att kunna ha en maximal sammanlagd giltighetstid om 16 år i stället för 15 år om förlängning söks även enligt 7 § andra stycket.

Tredje och fjärde styckena motsvarar hittillsvarande första och andra styckena.

Av *femte stycket*, som delvis motsvarar hittillsvarande tredje stycket, framgår att undersökningstillstånd som gäller stenkol, olja eller gasformiga kolväten inte omfattas av bestämmelsen. I fråga om stenkol gäller det endast sådana tillstånd som grundas på en ansökan avseende stenkol och där stenkol uttryckligen har angetts i tillståndet.

Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2021.

Enligt ikraftträdandebestämmelserna träder lagändringarna i kraft den 1 mars 2021. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Sammanfattning av utkastet till lagrådsremiss

Utkastet innehåller förslag om ändringar i minerallagen (1991:45). Genom ändringarna införs nya bestämmelser som innebär att giltighetstiden förlängs med ett år för undersökningstillstånd som var giltiga den 1 juli 2020 och fortfarande är giltiga den 1 mars 2021 och som inte har förlängts tidigare. Det införs också bestämmelser som innebär att giltighetstiden förlängs med ett år för undersökningstillstånd som är giltiga den 1 mars 2021 och som tidigare har förlängts genom att det visats att ändamålsenlig undersökning har utförts eller för att tillståndshavaren har godtagbara skäl till att undersökning inte har skett och dessutom gjort sannolikt att området kommer att undersökas under den tid som ansökningen avser samt för tillstånd som är giltiga den 1 mars 2021 och som tidigare förlängts genom att det visats att det finns särskilda skäl för förlängning.

Härigenom föreskrivs i fråga om minerallagen (1991:45)
dels att nuvarande 2 kap. 7 a § ska betecknas 2 kap. 7 c §,
dels att den nya 2 kap. 7 c § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas två nya paragrafer, 2 kap. 7 a och b §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

7 a §

Trots vad som sägs i 5 § ska undersökningstillstånd som var giltiga den 1 juli 2020 och fortfarande är giltiga den 1 mars 2021 gälla i fyra år från dagen för beslutet.

Första stycket gäller inte undersökningstillstånd som avser olja eller gasformiga kolväten eller som grundas på en ansökan om stenkol och där stenkol uttryckligen anges i tillståndet.

7 b §

Tillstånd som har förlängts enligt 6 § och som är giltiga den 1 mars 2021 ska gälla i ytterligare ett år från den dag då giltighetstiden annars skulle ha löpt ut.

Om ett tillstånd enligt första stycket har förlängts med en tid som understiger tre år ska tillståndet förlängas på ansökan av tillståndshavaren med ytterligare viss tid så att den sammanlagda förlängningen blir högst fyra år. Detta gäller dock endast om förutsättningarna för förlängning är uppfyllda.

Första och andra styckena gäller inte undersökningstillstånd som avser olja eller gasformiga kolväten eller som grundas på en ansökan om stenkol och där stenkol uttryckligen anges i tillståndet.

Tillstånd som har förlängts enligt 7 § första stycket och som är giltiga den 1 mars 2021 ska gälla i ytterligare ett år från den dag då giltighetstiden annars skulle ha löpt ut.

Om ett tillstånd enligt första stycket har förlängts med en tid som understiger fyra år ska tillståndet förlängas på ansökan av tillståndshavaren med ytterligare viss tid så att den sammanlagda förlängningen blir högst fem år. Detta gäller dock endast om förutsättningarna i 7 § första stycket är uppfyllda.

Tillstånd som har förlängts enligt 7 § andra stycket och som är giltiga den 1 juli 2020 ska gälla i ytterligare ett år från den dag då giltighetstiden annars skulle ha löpt ut.

Om ett tillstånd enligt *första* stycket har förlängts med en tid som understiger fem år kan tillståndet förlängas på ansökan av tillståndshavaren med ytterligare viss tid så att den sammanlagda förlängningen blir högst sex år. Detta gäller dock endast om förutsättningarna i 7 § andra stycket är uppfyllda.

Första och andra styckena gäller inte undersökningstillstånd som avser olja eller gasformiga kolväten eller som grundas på en ansökan om stenkol och där stenkol uttryckligen anges i tillståndet.

Tillstånd som har förlängts enligt 7 § andra stycket och som är giltiga den 1 juli 2020 ska gälla i ytterligare ett år från den dag då giltighetstiden annars skulle ha löpt ut.

Om ett tillstånd enligt *tredje* stycket har förlängts med en tid som understiger fem år kan tillståndet förlängas på ansökan av tillståndshavaren med ytterligare viss tid så att den sammanlagda förlängningen blir högst sex år. Detta gäller dock endast om förutsättningarna i 7 § andra stycket är uppfyllda.

Första–*fjärde* styckena gäller inte undersökningstillstånd som avser olja eller gasformiga kolväten eller som grundas på en ansökan om stenkol och där stenkol uttryckligen anges i tillståndet.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2021.

Förteckning över remissinstanserna

Prop. 2020/21:67

Bilaga 3

Följande remissinstanser har inkommit med svar: Bergsstaten, Förvaltningsrätten i Luleå, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Örebro län, Regelrådet, Riksantikvarieämbetet, Sameetinget, Svemin, Svenska Samernas Riksförbund, Sveriges geologiska undersökning.

Naturvårdsverket har avstått från att yttra sig.

Naturskyddsföreningen har inte hörts av.

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2020-11-30

Närvarande: F.d. justitierådet Ella Nyström samt justitieråden Per Classon och Stefan Johansson

Undersökningstillstånd

Enligt en lagrådsremiss den 26 november 2020 har regeringen (Näringsdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i minerallagen (1991:45).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Linn Hamstad.

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 december 2020

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Johansson, Baylan, Hultqvist, Andersson, Bolund, Damberg, Shekarabi, Eriksson, Linde, Ekström, Eneroth, Dahlgren, Nilsson, Ernkranz, Lindhagen, Lind, Hallberg, Nordmark, Micko

Föredragande: statsrådet Baylan

Regeringen beslutar proposition Undersökningstillstånd